

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Milan Novák

Název práce: Adaptace akademických pracovníků na současné společenské změny

Oponoval: Mgr. Ladislav Toušek, Ph.D.

1. **CÍL PRÁCE** (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Cílem práce je: „porozumění tomu, jakými způsoby se vyučující na FF ZČU v Plzni adaptují na anomické podmínky vyvolané současnými společenskými změnami.“ Tento cíl považují za problematický v jeho konkrétním naplnění, což naznačuje i samotný autor v Úvodu práce, kde přiznává, že se od původního užšího záměru, kterým měl být vliv umělé inteligence na dodržování akademických norem, odklonil a zahrnul do své práce daleko více témat. To není nutně špatně, avšak dle mého názoru tato témata přesahují možnosti bakalářské práce, potažmo možnosti studenta bakalářského studijního programu. Avšak pokud nad tím přimhouřím oči, tak cíl byl, při vědomí dalších nedostatků, naplněn v limitech toho, jak a zda vůbec mohl být naplněn.

2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Obsahové zpracování se zřetelem na výše uvedené, ale též s ohledem na problematickou strukturaci textu, kterou zmiňuji níže, budu hodnotit poněkud příkřeji. K tomu mě vede i to, že dle mého soudu autor zachází s teorií napětí od R. K. Mertona diskutabilně. Důvodem mého tvrzení je, jak je zřetelné již ze samotného názvu práce a citovaného cíle, že centrální koncept anomie zasazuje do kontextu, který odpovídá spíše nekomplementárnímu pojetí E. Durkheima. Stručně řečeno, kolega Novák hovoří o anomii jako o stavu, který nastává v důsledku prudkých sociálních změn, kdy jsou oslabeny normy, a anomickou situaci předpokládá v akademickém prostředí z důvodů pandemie, distanční výuky, nástupu umělé inteligence apod. Mertonova teorie napětí je však o tlaku sociální struktury na jedince v podobě kulturně definovaných aspirací a uzavření legitimních způsobů jejich dosahování. Podmínkou působení tohoto tlaku je existence sdílených norem a hodnot (odtud též směřuje hlavní kritika Mertonovi teorie), nikoli jejich oslabení. Jinak řečeno, nejde a nemůže se jednat anomickou situaci v durkheimovském významu. Výsledkem této disociace může být deviantní chování jedince, ať už pozitivní či negativní, tj. anomie v doslovném smyslu slova jakožto porušení platných norem. Autor si toho je zřejmě vědom, neb sám v zásadě Mertonovu teorii popisuje správně, ale už ji tak neaplikuje. Vhodné a užitečné by bylo aplikovat tuto teorii například na publikování, kdy pod tlakem scientometriie a celkové neoliberalizace akademického prostředí, dochází k publikování v predátorských časopisech, přepisování autorství, zakládání citačních kartelů, autoplagiátorství, hledání skulin v metodice hodnocení vědeckých výstupů, publikační impotenci, nadprodukcí apod. V ostatních případech, které rozebírá autor, tuto užitečnost z uvedených důvodů postrádám.

Ohledně vlastního výzkumu oceňuji autorovu odvahu realizovat celkem deset rozhovorů s akademiky a akademickami. Získal díky nim bezpochyby poznatky o velmi podstatných problémech (jediným slovem o prekarizaci), které trápí akademickou obec, ale jde o témata, z nichž

by každé vystačilo na samostatnou (diplomovou, dizertační) práci a vyžadovalo by samostatné teoretické ukotvení a výzkum.

3. **FORMÁLNÍ ÚPRAVA** (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Formální úprava práce, konkrétně její jazykový projev a způsob odkazování, je v pořádku, až na citace respondentů, které není formálně jednotné (někdy je odsazené a v kurzívě, jindy neodsazené a bez kurzívy). Avšak osobně mám hlavním problémem se strukturací textu, která se mi nejeví jako logická, ba je chaotická. Autor se dopouští interpretace zjištění v těch kapitolách, které předcházejí „Výzkumné části“, ale i vlastní teoretické konceptualizaci, v teoretické části reviduje výchozí konceptuální nástroj, ačkoli by to měl být spíše výsledek vlastního výzkumu apod. Obecně na mě působí předložená práce nepřehledně.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Osobně nezastávám názor, že kvalifikační práce musí být strukturovaná rigidně, ale kdyby tomu bylo v daném případě, tak by to textu jen prospělo, neb jeho základní slabinu spatřuji v nepřehlednosti, jak jsem uvedl výše. Dále, jak bylo též uvedeno, způsob aplikace Mertonovi teorie napětí, resp. konceptu anomie, se mi jeví jako diskutabilní, byť jsem si vědom toho, že tato výtky je nad rámec běžného posuzování kvalifikační práce na bakalářské úrovni a neberu ji v celkovém hodnocení v potaz. Cíl práce, resp. jeho konkrétní realizaci považuji za příliš širokou a ambiciózní, a to i s ohledem na postavení autora v přísně hierarchickém a komplexním prostředí symbolické moci. Na druhou stranu, odvaha se cení.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ** (*jedna až tři*):

V textu modifikujete Mertonovu typologii a přidáváte formu adaptace, kterou nazýváte „aktualizací“. V čem se přesně liší od inovace? Nejedná se ve své podstatě o to samé?

6. **NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:**

Velmi dobře.

Datum: 20.5.2024

Podpis:

